

**OTOK
LÜBEZNI
IN LÜBEZEN
DO
PESMI
STR. 3**

**ZLATA
DIPLOMA
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 6. septembra 2007 ☻ Leto XVII, št. 36

OH, ŽE SPET TA ŠOLA!

Poletje se nepreklicno izteka, za nami so dolge počitnice in v teh dneh pogosto slišimo besede, zapisane v naslovu, iz ust številnih učencev in tudi učiteljev. Ja, poletje je res najlepši letni čas za oboje... No, šalo na stran, šolsko leto 2007/2008 se je tudi v Porabju začelo.

Porabski slovenski učenci in nekateri učitelji seveda tudi v počitnicah niso samo počivali; učitelji so svoje znanje spopolnjevali na letnem seminarju v Šempetru pri Gorici, učenci pa so se udeleževali različnih taborov, kjer so imeli priložnost spregovoriti kakšen stavek po slovensko. Posebej bi izpostavila izjemno uspešno izpeljane Jezikovne počitnice za porabske šolarje na OŠ Cirila Kosmača v Piranu. 25 učencev s seniške in števanovske šole ter monoštrske gimnazije se je teden dni ukvarjalo z različnimi dejavnostmi, ki so jih vodili izjemni piranski učitelji, izključno v slovenščini. Tako gostje kot gostitelji so bili zelo zadovoljni, organizatorji pa smo dobili potrditev za svoje dobre odločitve. Take pozitivne ocene so nam vedno v ponos in spodbudo. Res, treba bo s piranskimi jezikovnimi počitnicami nadaljevati, jih še razširiti, tako vsebinsko kot številčno, tj. povabiti še več otrok. Prav gotovo bo naslednje leto zanimanje spet veliko in prav je tako.

Prvošolčki na števanovski šoli

Zakorakali smo torej v novo šolsko leto. Svoja vrata so odprli tudi porabski narodnostni vrtci, žal, vsako leto z nekoliko manj otroki. Zaskrbljujoče je, recimo, nizko število otrok v števanovskem in gornjeseniškem vrtcu, iz katerih se napajata narodnostni šoli. V števanovskem vrtcu bo letos le 12 malčkov, v gornjeseniškem pa 10. Narodnostnemu šolstvu se bodo verjetno v bodoče, vsaj glede števila učencev, pisali težki časi... In nad tem bi se morala zamisliti vodstva šol, narodnostne organizacije in še kdo. Narodnostni šoli, števanovska in gornjeseniška, kljub vsem problemom začenjata novo šolsko leto trdno odlo-

čeni, da je le dvojezični program njuna bodočnost. Na OŠ Števanovci se novo šolsko leto (hvala Bogu!) začinja z novim vodstvom: ravnatelj-sko funkcijo je prevzela Agica Holec, zaposlena kot vzgojiteljica v števanovskem vrtcu, ki je sicer končala tudi študij slovenščine v Sombotelu. Je aktivna v lokalni in slovenski samoupravi in trdno odločena, da mora kot ravnateljica v šolskem kolektivu doseči predvsem enotnost in pozitiven odnos do narodnostnih vrednot, to pomeni odločitev za več slovenščine v šoli. V prvem razredu s 5 učenci bodo začeli z dvojezičnim poukom. Novi ravnateljici želimo uspešno delo in mnogo pozitivne

energije. Vseh učencev na števanovski šoli bo letos 32. Gornjeseniško narodnostno šolo bo v novem šolskem letu obiskovalo 57 učencev. Kar 7 bo prvošolčkov v dvojezičnem programu. Na šoli bo to že tretja generacija prvošolcev, ki bodo obiskovali dvojezični program. Sicer pa so nekatere seniške učilnice tudi malce spremenile svojo podobo na bolje: pred časom je šola dobila prelepo darilo od OŠ Primoža Trubarja z Velikih Lašč v Sloveniji. Velikolaška šola je seniški podarila mnogo dobro ohranjene opreme za učilnice in druge šolske prostore. Tako bodo skoraj vsi seniški učenci sedeli na lepših stolih in ob lepših mizah, pa še kaj lepšega

in boljšega bo kje drugje, za kar gre zasluga dolgoletnemu prijatelju Porabja, ravnatelju velikolaške osnovne šole, Ediju Zgoncu. Iskrena hvala za tako koristno darilo.

Iz vsega zapisanega nekako zveni, da se narodnostno šolstvo dogaja samo še v Števanovcih in na Gornjem Seniku. Kaj pa v Monoštru? Vemo le to, da bo slovensko skupino v monoštrskem vrtcu obiskovalo 26 otrok. Ja, prav ste prebrali. Kot vedno doslej, jih bodo starši tiste, ki bodo šli v šolo, tisto bivšo narodnostno – če ji ne bodo že spremenili namembnosti – vpisovali k slovenskemu jeziku, v dobri veri, da se bo le-ta res poučeval. Pa se bo?? In kako se bo???

Bog ve... Vprašajte njega. Pa monoštrska gimnazija? Žal, do zaključka redakcije tega zapisa je bila najbolj varovana skrivnost v Monoštru, kaj bo s slovenščino na monoštrski gimnaziji. Bomo videli, če bomo imeli oči na pravem mestu. Bojim se, da jih nekateri nimajo. In to je najslabše. Ob takih trenutkih bi lahko parafrazirala le velikega hrvaškega literata Miroslava Krležo, ki je vzdusje, podobno trenutnemu monoštrskemu, prav sočno poimenoval... (To bi bilo pa rahlo nespodobno zapisati, pogledjte h Krleži.) Novo šolsko leto je vsekakor vedno nov izziv. Želim vse dobro in mnogo pozitivnih spodbud učencem in učiteljem!

Valerija Perger

Slovenija: Kdo po Milanu Kučanu in dr. Janezu Drnovšku?

PRVI ZNAKI RESNEJŠE KAMPANJE ZA PREDSEDNIKA DRŽAVE

Začelo se je prav po »slovensko«, medlo, skoraj nezanimivo. Pohitel je nekdanji premier, zunanji minister in zdaj evropski poslanec Lojze Peterle in si pridobil politično podporo pomladnih strank ter

ranje podpisov; Lojze Peterle je skoraj v enem dnevu zbral 15.114 podpisov. Drugi je potrebne podpise zbral dr. Danilo Türk, za katerim so Socialni demokrati Boruta Pahorja in mag. Mitja Gaspari, ki mu

neje oglašil Zmago Jelinčič in »sprožil topove« po vseh drugače mislečih okoli sebe.

Predsedniške volitve v Sloveniji bi bile pre-dolgočasne brez takih, kot sta Zmago Jelinčič in dr. Artur Štern. Škoda, da Šterna ne bo na soočenjih na dveh najbolj gledanih televizijah v Sloveniji, kajti potem bi imeli »pravo zabavo« v neposrednem prenosu.

Še nekaj tem, ki nedvomno bodo v ospredju. Na prvem mestu bo vse, kar je povezano z odnosi med Slovenijo in Hrvaško, tako dogovori okoli določitve meje na kopnem in še zlasti na morju, v Piranskem zalivu in ostala nerešena področja. Govora bo o razvojnih vprašanih Slovenije, tudi kar se tiče naraščajoče inflacije, za Zmaga Jelinčiča je kot nalašč romska tematika in prepočasno iskanje kraja, kamor bi za stalno naselili romsko družino Strojjanovih, ki je morala zapustiti bivališče na Dolenskem. Zagotovo ne bodo zaobšli povojnih pobojev in izkopavanj kosti ubitih v okolici Maribora. Težko je napovedati, koliko bo kandidate pritegnila problematika Slovencev v sosednjih državah in po svetu, razen nemara dvojezičnih topografskih napisov na avstrijskem Koroškem.

Gotovo je nekaj: kar se je dogajalo in zgodilo doslej, bolj spominja na prvo rundo boksa, kjer se nasprotnika zgolj »otipavata«, potem pa v nadaljevanju udarita zares. Zares se začne šele 26. septembra opolnoči, ko bodo znani vsi kandidati. Brez tveganja je mogoče napovedati, da se bo v drugi krog uvrstil Lojze Peterle, kdo pa bo drugi, ali dr. Danilo Türk ali mag. Mitja Gaspari, je zelo vprašljiva napoved, ne glede na takšne ali drugačne ankete ali javnomnenjske raziskave.

eR

Predsedniški kandidat Mitja Gaspari in predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat-Muc v Murski Soboti

postal prvi kandidat za tretjega slovenskega predsednika. Pridružila sta se mu dr. Danilo Türk in mag. Mitja Gaspari, kmalu tudi prvak nacionalne stranke in poslanec Zmago Jelinčič in potem še drugi, do zdaj skupaj trinajst tistih, za katere se je boj za volivce - resno - začel 20. avgusta.

Na narodni praznik Madžarske, 20. avgust, so začeli teči roki za volilna opravila, kar pomeni, da bodo kandidati iskali podporo volivcev do 26. septembra, prvi krog volitev bo v nedeljo, 21. oktobra, drugi, če bo potreben, pa 11. novembra. Sicer pa je v Sloveniji 1.696.473 volilnih upravičencev.

Pot od »želje« do »kandidature« vodi po najpreprostejši varinanti, da kandidata predlaga stranka s tremi podpisi poslancev, za kar se je odločil Zmago Jelinčič, ali z zbiranjem 5 tisoč podpisov oziroma tri tisoč podpisov, ako ga je predlagala zunajparlamentarna stranka. Čeprav imajo podporo parlamentarnih strank, so se vsi trije najresnejši kandidati odločili za zbi-

»varuje hrbet« Liberalna demokracija Slovenije in še nekatere stranke. Komu vse bo uspelo zbrati dovolj podpisov, je neznanka. Nekateri se že zdaj poslužujejo »posebnih prijemov«: dr. Artur Štern, ki sodi med izjemno izobražene Slovence, se predstavlja po klovnovski, eneden izmed kandidatov bo med podpisniki izžrebal več nagrajencev, pa še kaj podobnega bi se našlo. Za promocijo stranke ali organizacije, ki jo zastopa, denimo Elena Pečarič, ali za lastno promocijo.

»Resni kandidati«: Lojze Peterle, dr. Danilo Türk in mag. Mitja Gaspari so se - svoje - promocije lotili temeljito in na dostojni intelektualni ravni, ki jo bodo zelo verjetno ohranili do konca. Nekoliko se je dr. Danilo Türk zameril predsedniku slovenske borčevske organizacije in prvega predsednika tedaj še predsedstva Slovenije, dr. Janezu Stanovniku, ko se je javno in nekoliko po svoje opredelil do povojnih pobojev v Sloveniji. »Prava« predvolilna bitka se bo začela šele, ko se bo res-

Bogojina: Košičevi dnevi - devetnajstič

OB PLEČNIKOVIM PREKMURSKIM DEDIŠČINI

Po Jožefu Košiču (1788-1867), svojem rojaku in župniku v Porabju, so poimenovane prireditve pod skupnim imenom Košičevi dnevi v Bogojini (z dogodki še na Bukovnici, v Filovcih, Ivancih in Strehovcih). Letošnji, devetnajsti, so se začeli 18. avgusta, zadnji dogodek pa bo v nedeljo. Izdali so tudi brošuro, ki je z leti postala obsežna publikacija z zanimivo vsebino. Prihodnje leto, ko bodo jubilejni, 20. Košičevi dnevi, ki bodo v znamenju 800-letnice prve omembe Bogojine, nameravajo pripraviti obsežnejši zbornik na to tematiko.

»Bogojinska župnija in z njo Košičev odbor za pripravo XIX. Košičevih dnevov se letos pridružuje vseslovenskemu praznovanju Plečnikovega leta. Že na dan Plečnikove smrti, to je bilo 7. januarja letos, smo se v njegovi cerkvi, to je v župnijski cerkvi Gospodovega vnebohoda, s slovesnim bogoslužjem, ki ga je vodil murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek, spomnili 50-letnice konca njegovega tuzemskega življenja in počastili njegov spomin,« je v uvod publikacije napisal njen urednik Jože Vugrinec.

Kot je znano, in na to temo so v murskosoboškem Pokrajinskem muzeju pripravili tudi posebno razstavo, je Plečnik sodeloval tudi pri drugih delih, ne samo pri cerkvi v Bogojini, ki jo je zasnoval leta 1924, zgrajena pa je bila v letih 1925 - 1927. Po Plečnikovih načrtih je tudi glavni oltar v martjanski gotski cerkvi svetega Martina, nagrobni spomenik duhovnika Jožefa Horvata, cerkvena ladja cerkve pri Gradu in še več drugih del.

V programu XIX. Košičevih dni so bili koncerti, maše, likovna razstava, okrogla miza o Plečniku, odprli so stalno razstavo izbora del škofa dr. Jožefa Smeja, za zaključek pa bosta pohod Po poteh kulturne dediščine in folklorni večer. V publikaciji pa so natisnjeni članki Plečnik v Prekmurju (Janez Balažič), Arhitekt Jože Plečnik - človek molitve (dr. Marjan Turnšek), Plečnik in dela prekmurskih lončarjev v bogojanski cerkvi (Jelka Pšajd), Najprej je bila beseda (Tine Mlinarič), Bogojinski župnik Štefan Benkovič in slovenski jezik (dr. Jožef Smej), Spominu profesorja Jožeta Maučeca (Jože Ftičar), Pevci in pripovedovalci ljudskega blaga (Franc Kuzmič), Likovna kolonija in razstava ob Košičevih dnevih (Jože Puhani) in še nekateri teksti s področja vinogradništva in literature.

eR

Mali oglas

Prodajam družinsko hišo v Monoštru v ulici Lajosa Kossutha.

Informacije dobite po telefonu: 06/30 499 9726.

Szentgotthárdon a Kossuth Lajos utcában családi ház eladó.

Érdeklődni a 06/30 499 9726-os telefonszámon lehet.

Otok lübezni in lübezen do pesmi

28. avgust je rojstni den Avgusta Pavla, eričnoga znanstvenika (tudós) med Slovenci na Madžarskom, šteri so te datum vöodebrali za svoj svetek tö. Kauli toga dneva se majo šegau srečati vsakšo leto Slovensko društvo iz Sombotela, gde je Pavel vekši tau svojoga žitka delo, pa društvo s prekmurske Cankove, gde se je polihistor naraudo. Letos so v vesi za 25.

na Ravenskom, štero je sploj pauleg Müre pri Beltincaj. Na pauti so vidli, kak redijo avtocesto pri Murski Soboti. Deset kilomejterov je že gotovo, gda sploj zgotovijo, pa de poštija pelala do vogrske grajnca pri Tornyiszentmiklósi. Müra ne teče nagnaki, ma dosta vej, pa tak so na njej otoki (szigetek) gratali. Eden od nji v Ižakovci se zove otok

bilau, tak so se lidge vozili z brodom (komp). Takši brod je biu samo v Ižakovci. Eške gnesnaden so takši, šteri majo njive na drügi strani Müre, pa traktor z brodom prejkpelajo. Voda je šurka 77 mejterov, dva vküpzakapčena čanaklina na njej sta privezana na železne vauže, pa ji samo tok (áramlat) prejkžené. Sombotelčani so se odpelali

eden stari stüdenec v vesnici, pa gda so vodau gorvlekli, je kvapilo. Vogrsko ime tö tau kaže: Vashidegkút. Mešani pevski zbor Avgust Pavel s Cankove je zospeljvo slovensko himno, navzauči so pa leko poslušali evropsko tö, vej so bili gostje iz štiri evropski rosagov. Župan občine Drago Vogrinčič je gučo o tom, ka moremo poštvati svoje prednike (elödök), ka so tak dugo gordržali slovensko rejč pa slovensko pesem, čerejsan so toga tihinci nej steli. Z Vogrskoga so zvün sombotelski Spominčič pozvali eške ljudske pevce z Gorenjoga Senika. Bejdvej skupine sta spejvale porabske domanje naute, sombotelska je mela fudaša tö cüj. Hči Avgusta Pavla, Judita je na te svetek nej mogla priti, njeni guč je gorpreštela Marija Kozar. Gospa Judita je v pismi napisala, ka je v düši z gosti na programi, šteri je kak

Člen 7 dela za tau, ka bi v Avstriji gnake pravice meli kak koroški Slovenci.

Lüstvo na programi je najbolje čakalo Beneške fante iz Italije. Uni so najstarejša slovenska banda, špilajo že od ,52. leta. Dosta členov se je vöminilo, od stari samo gospaud *Edi Bucovaz* (Bukovac) eške spejva. Meli so več kak deset gezero nastopov, pa so kauli dvajsti plošč (lemez) vödali. Spejvajo tak v beneškom guči, kak v knjižnoj slovenščini, depa taljanske pa furlanske naute tö znajo. Najbole erična njina pesem je Rudeči cvet, stera je na tekmovanji (verseny) za najbaukšo nauto stoletja tretjo mesto dobilo.

Nej so pa samo skupine iz zamejstva igrate. Nut so se pokazali Odpisani iz Cankove, pa Veseli dödüli iz sausednji Korovec tö. Bejdvej skupine so špilale na tamburice. Dödöli so svojo ime dobili po

Plavajoči mlin v Ižakovci

avgust vküperpozvali muzikante pa pesmare iz tisti rosagov, gde živejo Slovenci zvün Slovenije, tau se pravi iz Italije, Avstrije pa Madžarske.

Organizatori so na srečanje pozvali ženske iz Sombotela, štere spejvajo z imenom Spominčice pa društvo Slovincov tö. Gda so prišli z busom do Cankove, so ji lepau pozdravili pa gorprijali župan občine *Drago Vogrinčič* pa predsednica njenoga kulturnoga društva *Nataša Vogrinčič*. Dvej družtvi majo tak zgučano, ka edno leto pridejo uni v Somboteu, drügo leto pa naaupek. Vsigdar pokažejo drüg drügomu nika lejpora v njenom kraji ali blüzi njega.

Letos so se Sombotelčani odpelali v Ižakovce, šteri so ranč nej tak blüzi Cankove, štera je na meji med Goričkom pa Dolinskom. Ižakovci pa ležijo že v tretjom tali Prekmurja,

lübezni, ka se je v stari cajtaj madžarska grofica Zichy iz Beltinec ojdla ta kaupat. Mlada je bila, lejpa pa nej oženjena, podje so go vsigdar prišli gledat. Tau ne vejmo, ka se je sledik zgodilo, depa kraj je grato otok lübezni.

Na tom tali Müra brž teče, tau so vöponücali tak, ka so napravili mline na njej. Pred stau lejtami je eške devetdeset mlinov na vodej bilau. Plavajoči mlin v Sloveniji, šteri je cejli na vodej, nej samo kolau, več samo v Ižakovci geste. Eške gnes melejo tam melo iz biopšenice, štero turisti v bauti leko küpjo tö. Gnesnaden, gda Müra že bole pomalek teče, morajo mlin z elektrikov tö gnati.

Reka Müra je bila gezero lejt grajnca med Vogrsko pa Avstrijo. V tistom cajti so tak na edni kak na drügi strani živeli Slovenci. Mostá te eške nej

prejk na slovensko Štajersko pa nazaj, te so pa leko zvödeli eške nika od büjrašov. Inda svejta je Müra dostakrat vse vkríž tekla, ka je včasi celau povauden gratala pa vse njive zalila. Büjraši so bili tisti majstri, šteri so bregove (partok) bole krepke napravili z vejami pa kamli. Od tistoga mau več nevarnosti nej bilau. V Ižakovci geste eden mali muzej, v šterom so nutpokazane njine škeri, vsikši drügi keden v avgusti pa majo Büjraške dneve z bogatim programom. Nistarni škejo, ka bi na Müri elektrarne (erómü) zozidali od avstrijske do hrvaške grajnca, depa lüstvo tau neške. Uni se radi kaupajo pa se s čanaklinami vozijo na reki.

Zadvečerka se je začno kulturni program pa srečanje Slovincov na Cankovi. Ves je dobila ime po rejči »conkati«, ka znananüje kvapiti. Biu je

Beneški fantje, najstarejša banda

»pojoče, sladko zorenje«. Vnučinja Pavla, Veronika Simon pa je v kratkom guči pozdravila goste v imeni držine.

Z Avstrije so pozvali tak koroške kak štajerske Slovence tö. Korošci so žau nej mogli priti, iz Radgonskega kauta pa je prišo zbor Pavlove hiše. Ta iža ma skrb na kulturo Slovincov na avstrijskom Štajerskom, pa kak so povödali, je situacija po osamosvojitvi (függetlenség) Slovenije dosta baukša, lidge se bole vüpajo slovenski gučati kak prva. Njino društvo

gesti iz krumplinov, za štero uni pravijo, ka je prekmurska hrana. Tau bi se leko dugo korili, če so dödüle oprvin küjaji Slovenci ali Vaugri.

Na programi je biu gasilski dom puni. Zvün skupin eške dosta lidi prišlo iz Cankove pa sausednji vesnic tö. Pokazalo se je, kak močna je slovenska kultura zvün Slovenije, pa tau, ka se lidgé iz matičnoga rosaga tö brigajo za nas, šteri v tihinski rosagaj živemo.

Besedilo in foto:
Dušan Mukič

OD SLOVENIJE...

V Zagrebu za Haag, v Ljubljani ne

Potem ko sta slovenski in hrvaški premier Janez Janša in Ivo Sanader objavila načelni dogovor, da bosta državi za vprašanje meje na morju in spornih točk kopenske meje rešitev poiskali na Meddržavnem sodišču v Haagu, so hrvaške parlamentarne stranke na sestanku s svojim premierom to možnost podprle, slovenske pa ne. Po sestanku z Janšo so nasprotovanje izrazile opozicijski LDS in SNS, skupina nepovezanih poslancev in vladna SLS.

Premier Janša je po sestanku povedal, da slovenska politika ostaja »dokaj enotna«, da je glede meje pripravljena na posredovanje tretje strani in da haaško sodišče ostaja »realna opcija pod določenimi pogoji«. Med pogoji, da bi o meji odločali v Haagu, je ponovil odločanje o spornih točkah na celotni meji, upoštevanje stanja na 25. junij 1991, ter sprejemljiv pravni okvir, »v katerem je treba določiti številne podrobnosti«, ki ga morata sprejeti tudi parlamenta obeh držav. Glede vprašanj dolga zagrebške podružnice Ljubljanske banke hrvaškimi varčevalcem in Nuklearne elektrarne Krško po besedah Janše ostaja »načelen dogovor« za dvostransko reševanje.

Strateški forum Bled

Drugi Strateški forum Bled, na katerem so udeleženci iz političnih, gospodarskih in akademskih krogov razpravljali o aktualnih izzivih Evropske unije, je po mnenju organizatorjev, v prvi vrsti slovenskega zunanega ministra Dimitrija Rupla, uspešno opravil svoje poslanstvo in dodal, da je forum pomemben tudi kot vsebinska priprava na slovensko predsedovanje EU.

Letošnjega blejskega foruma se je udeležilo preko tisoč akreditiranih udeležencev, od tega 462 aktivnih udeležencev iz 50 držav in šestih mednarodnih organizacij. Med njimi je Rupel kot najuglednejše tuje goste izpostavil gruzijskega predsednika Mihaila Sakašvilija ter premiere Hrvaške Iva Sanaderja, Litve Gediminas Kirkilasa in Makedonije Nikolo Guevskoga.

Zgodovinski karneval Savaria 2007

»VSE POTI PELAJO V RIM« - SKOZI SAVARIO

Zadnji keden avgusta je znova, po novom karnevalskom štetju že ousmič, oživela dvejgezero lejt stara zgodovina Sombotela. Blüzi dvejstougezero obiskovalcov je bilau na tridnevni karnevalski programaj, nej samo z Vogr-

»Rimski« legionarji, med njimi župan Sombotela

skoga, nego v lejpom številu tüdi iz sousedni orsagov, med drüгим iz Avstrije, Italije, Nemčije pa Slovenije. Prišli so na karneval, naj bodejo pričre največjšij zgodovinski iger srednje Evrope, naj špilajo v starinski kostümaj vküper z nami zgodovino, naj bodejo igralci te oživlene zgodovine preminoučih dvejgezero lejt. Cejli stari center mesta je te dni biu prizorišče posameznij preminoučij obdobjaj naše preteklosti.

Zgodovina blüzi dvejgezero lejt staroga varoša je zaistino unikatna. Gda se paščimo po ulicaj varoša, većinoma ranč ne pomislimo na tou, ka globoko pod fundušami iž, pod asfaltnimi cestami počiva svoj večni sen že dugo preminouči varoš Savaria, šteri pred pörgarami dvajsetprvoga stouletja ešče itak čuva svoje skrivnosti, med drüгим tüdi dosta detajlov o tom, kak so teda živeli naši predniki. Gde koli začnemo kopati kakšno bole globoko grabo, vsepovedik najdemo ostanke starij iž, vodovoda, kanalizacije, stare piskre, rimske kovance, stare grobne kamne z latin-

skimi napisi.

Sombotel je eden najstarejšij varošov na Vogrskom, ino edini varoš v Karpatskoj kotlini, šteri je vse od svojoga osnovanja naseljeni. Najprvle so eti živela Kelti ino panonska plemena, okouli 12. do

8. stouletja pred Kristušovim rojstvom pa so tou pokrajino zasedli Rimljani. Mesto Savaria je nastanolo iz rimskoga sodačkoga tabora, ino v kratkom časi gratalo cvetouče mesto, zahvaljujoč se svojoj važnoj legi. Casar Claudius je okouli leta 50 podariu varoši najvišiši rang. Potom se je mesto po njem imenüvalo Colonia Claudia Savaria. Mesto je bilou ob ednom verski center Panonije Superior. V tistom časi je živelo v varoši okouli šest do osem gezero lidi, šteri so bili potomci veteranov XV. Rimske legije, zvün toga podjetnikov ino tržcov iz severne Italije.

Med tem časom se v varoši vrstijo gledališke igre, med njimi je mejla največši uspeh gledališka predstava igre Plautusa iz staroga veka, v šteroj je nastopau med drüгим vodilni igralec Jordán Tamás. Cejli varoš je od gojne do kesne nouči odmevao od muzike vsej časov ino stilov, štero so izvajali domanji ino tihinski orkestri. Na cestaj, na placaj so cejle dneve nastoupali žonglöri, fakiri pa drüგი cirkuški umetniki, pa

predstavljali mojstrovine starij časov. V ednoj cejloj vilici so vam ponüjali razna vina ino drügo piti ino jejsti, ka človeki vüsta ino oči zaželejo. Po ulicaj mesta so maširali soldaki rimske legije, keltski gladiatori, požiralci ognja, vsi v svoječasni kostümaj. Na senjaj ste leko spoznali, kak so inda živeli rokodelci, leko ste spoznali izdelke njuvih meštrij, keramiko, grafiko, nakit, vidli ste leko trgovce, leko ste prosili prerokovalce (jós), naj vam ovadijo vašo bodoučnost. Na Vzhodnom bazari smo cejle dneve leko

vodo »casar Claudius«, šteri se je pripelo v varoš na rimski koulaj, štere se imenüjejo »biga«. Najprvi so maširali Rimljani, za njimi so prišli po vrsti razne legije, domanje, budimpeštanske, avstrijske, taljanske, nemške, potom je prišlo civilno lüdstvo, patrici- uši, pörgarje i njuve familije, senatori ino drügi čestnici mesta, častni goustje, med njimi župan našega pobratenoga mesta Kaufbeurena, pa seveda vsi, šteri so na različni igray ino predstavaj nastoupali, ali predstavljali svojo meštrij v delavnica ino proustom.

Casar Claudius se je pripelo na rimski koulaj, stere se imenüjejo »biga«

vživali arabsko, turško ino indijsko muziko, pa seveda leko občüdüvali erotični ples orientalski plesalk, štere so obiskovalce navčile na najbolje temeljne gibe njuvih plesov. V Parki ruin si je štojcoli leko küpo sužnja ino si ogledno rimsko gostüvanje, štero je letos bilou istinsko.

V mesti je bilou vsega vküper okouli tristou različni programov, zato je bilou žmetno odloučiti, na šteri program človek naj ide. Najvekša atrakcija je bila - kak vsakše leto - procesija z baklami v soboto večer z začetkom obousmoj vöri, štero so ranč tak v kostümaj ponouvali v nedelo zadvečera, na šteroj je tao vzelo okouli gezeropetstou nastoupajoučij v zgodovinski kostümaj. Procesijo je

Tou so bili zanimivi dnevi, gda je većina sombotelski stanovnikov oblejkla rimske ali baroške oblejke, pa je v tistij hodila po mesti opravlat svoj poseu. Skoron v vsakšoj drügoj bauti so odavali te historične kostüme, od najbolje ednostavnij rimski pa vse do najdražij baročnij. Letos so ponüjali že tüdi za najmenše, za dojenčke rimsko oblačilo. Tou so bili nepozabni dnevi, gda smo se mi odraščeni ranč tak špilali kak deca. Ne žalostite se, če ste letos nej mogli vživati tou svojevrstno atmosfero, ar leto hitro okouli pride, pa ne pozabite, ka de kleti zadnji keden avgusta zagvüšno palik zgodovinski karneval v Savarii - v Somboteli.

Suzana Guoth
Foto: Tóthfotó

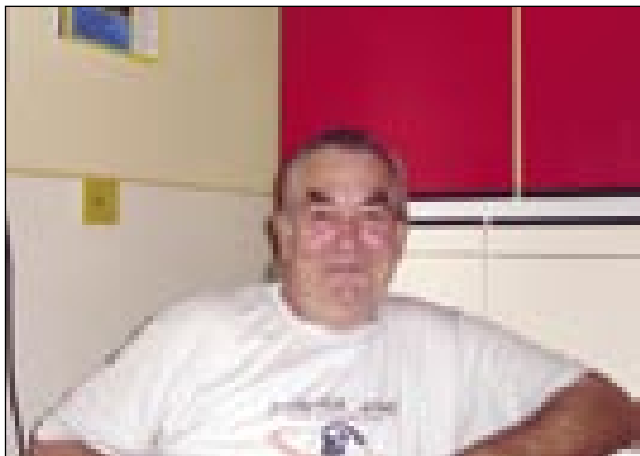
ZLATA DIPLOMA

Upokojeni učitelj razredne stopnje nekdanje sakalovske osnovne šole Tibor Németh, ki ga v vasi kličejo le Tibi bácsi, je v tem letu dobil svojo zlato diplomo, se pravi, da je pred petdesetimi leti dobil svojo diplomo na učiteljskišči. Z njim sem se pogovarjala o njegovem delovanju, o šoli in o življenju na splošno.

• *Letos ste dobili zlato diplomo. Kaj to pomeni?*

»To pomeni, da sem pred petdesetimi leti končal študij na učiteljskišči v Kőszegu. To je bilo leta

učili pri petrolejki in svečah. Zelo težko je bilo, še posebej pozimi, ko smo imeli pouk do osmih zvečer. Tudi učitelji so morali delati doma ob sveči.«

Tibor Németh je pred 50. leti diplomiral na učiteljskišči v Kőszegu

1956, v istem letu kot Erzsi néni (Elizabeta Kovács), učiteljica sakalovskih folkloristov. Visoka pedagoška šola je začela delovati šele leta 1957 v Sombotelu.«

• *Petdeset let je veliko časa. Kje ste začeli vaše službovanje?*

»Ko sem bil star devetnajst let, sem prišel v Sakalovce, potem sem delal dve leti v števanovski osnovni šoli in spet v Sakalovcih.«

• *In tukaj ste ostali...*

»Ja, spoznal sem svojo ženo, Emo. In sva se odločila, da ostaneva v tej vasi.«

• *A lahko opišete, kako je potekal pouk v tistem času?*

»Takrat je hodilo v sakalovsko šolo veliko učencev. Včasih jih je bilo več kot 180. Tudi učiteljev je bilo več. Pouk je potekal v treh izmenah. Od pol osme do pol enajste so se učili otroci prvega in drugega razreda, od pol enajste do pol dveh učenci tretjega in četrtega razreda, od dveh do osmih pa višji razredi.

Zanimivo je, da elektrike takrat še ni bilo. Dobili smo jo šele leta 1958. Do takrat smo

• *Od kdaj je potekal pouk samo za nižje razrede?*

»Od leta 1972 ni bilo več višjih razredov v Sakalovcih. Od petega razreda naprej so otroci hodili v monoštrsko osnovno šolo. Takrat se je že čutilo, da kar se tiče šole, ne bo srečnega konca.«

• *Tibi bácsi, kako ste se počutili, ko ste izvedeli, da bodo zaprli šolo?*

»Mislim, da zapiranje šole pomeni umiranje vasi. Ko smo imeli kakšen praznik ali prireditev, je šola vedno nastopala, otroci so se vedno pripravljali z nekim programom. Tega ni več, odkar ni šole.«

• *Tudi stavba se je spremenila, v njej deluje manjši obrat.*

»Ja, lepo je, da stavbo uporabljajo za nekaj koristnega, če že šole ne morejo več narediti iz nje. Ampak meni to ni všeč. V meni živijo spomini iz starih časov. Ko so se otroci igrali okoli stavbe, peli so in se lovili. Tudi stavba je izgubila svoj čar, bi rekel, stavba ne ustreza več okolju, pokrajini. Od upokojitve več ne hodim tja.«

• *A se spomnite vseh vaših učencev?*

»Spomniti se je težko. Ko se srečam s kom na cesti, ga prepoznam. Morda ne bom znal hitro povedati njegovega imena, bom pa vedel, da je bil moj učenec ali moja učenka.«

• *A ste imeli kakšne učence, na katere ste posebej ponosni?*

»Ponosen sem na vse. Učenci sakalovske šole so si izbrali različne poklice. Postali so zdravniki, inženirji, učitelji ... lahko bi še nadaljeval. S kole-

»Tega pa ne bom nikoli pozabil. Veste, kako težko je živeti v vasi, kjer ne znajo madžarskega jezika? Prvič sem prišel z avtobusom in sem vprašal eno staro babico, kje je šola. Pa me ni razumela. Hvala bogu, en mlajši fant je prišel zraven, pa mi je povedal, kje je. Ker mlajši so se takrat že učili madžarščino.«

• *Kako poteka vaše vsakdanje življenje?*

»Tako »po starem« živim, delam okoli hiše, na vrtu.

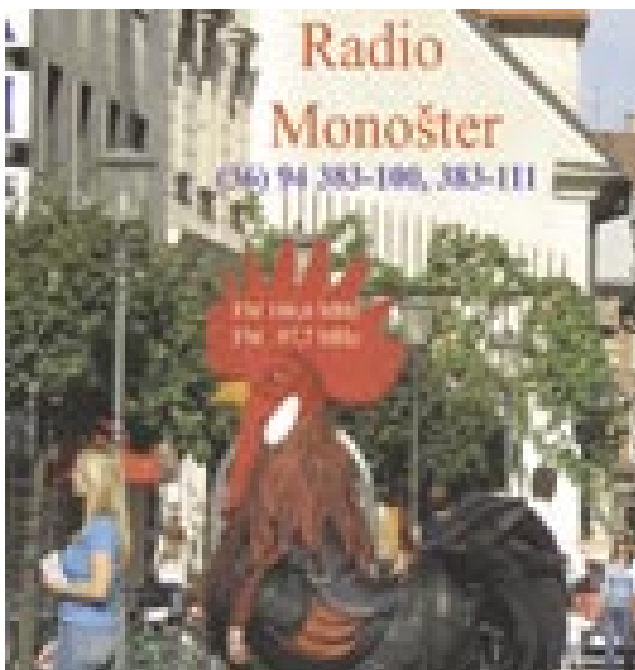
V stavbi nekdanje šole deluje danes obrat

gom sva se vedno pogovarjala o tem, da je edini poklic, ki ga še nobeden ni izbral, duhovniški. Ampak zdaj imamo že tudi župnika. Tako da zdaj že lahko rečemo, da učence iz sakalovske šole lahko najdemo na vseh področjih.«

• *A se spomnite na trenutke, ko ste prvič prišli v vas?*

Največje veselje mi naredita vnuka dvojčka, ko prideta. Vse življenje sem se ukvarjal z otroki, brez njih ne bi bilo moje življenje polno. Navajen sem še na nagajivost otrok, zato mi biti z njimi ni težko, prav obratno.«

Besedilo in foto:
Lilla Fasching

... DO MADŽARSKE

Enotni protest vlade zaradi fotomontaže na spletu

V zadnjih mesecih je v madžarski družbi vse več takih pojavov, ki vznemirjajo javnost. Po ustanovitvi t. i. madžarske garde, paravojaške skrajno desničarske enote, ki je dvignila precej prahu, se je prejšnji teden pojavila na spletni strani radia Lánchíd fotomontaža, na kateri je državni sekretar vlade pred vhodom koncentracijskega taborišča v Auschwitzu. Na prsi ima zmontiran roza trikotnik, ki so ga uporabljali nacisti pri spolno drugačnih interirancih. Omenjeni državni sekretar je namreč pred nekaj meseci tudi javno priznal, da spada med spolno drugačne ljudi.

Čeprav so lastniki radia takoj dali odpoved tako uredniku spletne strani kot dežurnemu uredniku oddaje, je premier Gyurcsány označil objavo fotografije za kriminalno dejavnost ter obljubil, da se bo vlada z vsemi možnimi sredstvi borila proti širjenju skrajnih ideologij in gibanj. Za njim stojijo vsi člani vlade, ki so zelo enotni ob tem vprašanju. Sam prizadeti državni sekretar je izjavil, da se ne bo pustil ustrahovati.

Meningitis zaradi kozjega mleka

V prejšnjih dveh tednih je zbolelo v Železni in Zalski županiji več kot petnajst ljudi za meningitisom. Po preiskavah je zdravstvena inšpekcija ugotovila, da so vsi bolniki pili kozje mleko z iste biokmetije, kjer so nekatere živali imele okužene klope. Virus, ki ga širijo klopi, je na tak način prišel v kozje mleko. Okužil se je tudi sam lastnik kmetije, ki je imel vsa dovoljenja za prodajo kozjega mleka in je svoje kupce tudi opozarjal, naj uživajo le prekuhanu mleko.

V spomin Janošu Kúharju

Državna slovenska samouprava in Gornjeseniška župnija organizirata ob 20. obletnici smrti Janoša Kúharja spominsko prireditev, ki bo 15. in 16. septembra. Ob tej priliki bodo odprli spominsko razstavo, predstavili knjižico o pokojnem župniku. Sveto mašo bo v soboto ob 18. uri daroval murskosoboški škof Marjan Turnšek, v nedeljo ob 9.30 uri pa mariborski pomožni škof Jožef Smej.

»Gnes sam se, Baugi hvala, nadjejla, zranje že pá nika bau«

Gnesden je lüstvo tak, ka če več má, več ma trbej. Rejdko je taši, šteri je zadovoljen s tistim, ka ma. V Sakalovci sam edno tetico zato najšo, štera si malo ovak zmišlava od tauga. Oni so *Irinka Schrei*. Zdaj nej davnik so meli 80. rojstni den, vsigdar so koražni, puno so norije, ranč tak, kak če bi zdaj bili dvajsti lejt stari.

• *Šteri den ste bili 80 lejt stari?*

»8. augustuša sam bila osemdeset lejt stara, dapa 12., v nedelo, smo den držali. Ešče gospaud so tō bili tū. Cejla družina je vküpprišla. Sploj lepau je bilau.«

• *Dobro vögledate, nej bi pravo, ka ste telko lejt stari.*

»Vejn zato, ka sam v sarmastvi gorararla, pa sam nej djela dosta dobroga. Ešče zdaj tō bola samo tašo kraupno, mlečno pa tašo djejm, ka nej masno. Pa vino rada pidjem.«

• *Zaka, vi skrb mate na tau, ka naj masno ne djejte?*

»Nej, ka mam, tau zejm. Petdesetdjezero penzije mam, s tauga trno masno ne moreš djesti. Dvajsti taplačam na čeke, ka mi ostane, nej dosta. Istina, ka hči mi zato kaj vcujpomaga. Njeni sin zdaj tū nika vcujzida, od nijj ranč ne morem zdaj čakati, ka bi kaj vcujdali.«

• *Kelko vas je vsevküp doma?*

»Osem nas je.«

• *Leko, ka zato gledata tak dobro vō, ka ste vsigdar koražni?*

»Dja sam vsigdar dobra volé bila, če mi je ranč nej šlau dobro, te tō.«

• *Ka ste te delali, gda je vam slabo šlau, te ste tō koražni bili?*

»Če mi je kaj žmetno spadnilo, pa sam lagve volé bila, te sam tisto dolapožrla. Dja se samo smedjem pa rada norijo gučim. Name vejn tau goradrži.«

• *V vašom živlejnji so bili taši časi, gda je žmetno bilau?*

»Jaj, ešče tjelkokrat. Petdesetšestoga, gda je revolucija bila, je moja sestra vō v Meriko odišla, ram je pa name njala. Vse je na papiri bilau dolaspisano. Zaman, zato ka so te ram „államositnivali“ (nacionalizirali) pa so ga oni nam znauva odali. Petdeset djezero forintov smo mogli plačati. Vejš, kak dosta pejnaze je bilau tau tistoga časa. Pa tau je vse zato bilau, ka je revolucija bila. Če bi tri mesece prvin naprajli papire, te bi nika nej trbelo plačati. Sto je vedo tau, ka tak baude. Pa je ranč nej

• *Tau ste prajli, ka duga ste nikdar nej meli, od kec ste meli pejnaze?*

»Delat sam odla šestdvajsti lejt, samo tau je baja, ka nika penzije ne dobim, samo ka za možaum. Pri Židova Langa sam delala v Varaša. Djajca pa djabka smo po svejti vküppotjipüvali pa v druge rosage smo pošilali. Vsakšo djajco smo mogli dolaštemplivati. Prejk Müjre smo ešče odli. Tau je baja bila, ka sam nej notrazglašana bila, pa zdaj zato ne dobim penzijo. Moj mauž je pa v kosinof fabriki

Irinka Schrei je 8. augustuša bila 80 lejt stara

bijo tak dober ram, zato ka smo ga potistim vse znauva redli. Tak je motjer bijo, ka so po stenaj gobe rasle. Zato smo pa vejn vsi astmo dobili. Od fundamenta do streje smo vse na nauvo redli. Pa leko povejm, ka sam v dugej nikdar nej bila kak zdaj ta mladina. Gnauk so samo cimermandje čakali na pejnaze. Prajla sam njim, ka drugi tjeden dobi mauž plačo pa te leko plačam. Če nej, te dočas od nekakoga sprosim. Dapa oni so prajli, ka nej trbej, če je tak, te ešče oni mena dajo na pausado. Tak ka sam nir nej v dugej bila. Zazranka sam nutspütjipüvala, ka mi je na tisti den tjüjati trbelo, potistim sam pa z njimi vret delala.«

delo. S te pejnaze smo ram zidali. Od mejsca do mejsca smo živeli, pa itak nej bilau tašo, ka bi si nej mogla djesti küpiti. Zdaj se bola nazaj moram držati, zato ka mi nede tak vō. Istino, ka obadva sva sploj fejst delala. Moj mauž je delaven bijo, samo tau sam nej rada bila, ka je sploj rad posüvo, grej delo, pa sam dja tau nej stejla.«

• *Vi ste nej posüvali?*

»A, nikdar nej.«

• *Greja tū nejmate?*

»Greje vsi mam, zato ka smo grejšni vsi. Tašoga nega, ka bi nej grejšen bijo, ka tisti laže.«

• *K meši odite?*

»Vsigdar, vsakšo nedelo. Tam si malo parpovejdamo, pa malo v krčmau stauipimo.

Tam te malo z dvadecinom Jezošovo tejlo dolaoplatnemo.«

• *Ka zdaj delate, gda ste že osemdeset lejt stari?*

»Gvant perem, tasčistim, obed sküjem, v gracia delam pa tašo kaj.«

• *Zdravdje zato mate?*

»Zvün tauga, ka pumpo nücam za astmo, zato tavalala. Ovak se zato ta mam z rokami, z nogami. Leko ešče plešem, če ščem.«

• *Šegau mate plesati?*

»Če mam priliko, pa vejš, ka plešem.«

• *Dosta taši moškov je, šteri so telko stari kak vi?*

»Malo, dapa tisti so že vsi plantavi pa drveni pa ne znajo več plesati.«

• *Te je vam dobro, zato ka vsigdar z mladimi leko plešete, nej?*

»Pa vejš, za volo tauga je tō dobro za staroga biti. Moj mauž je tō nej vedo vejga Baug plesati. Zato, ka taši gnatji bijo, pa se je nej vudjibo.«

• *Gda ste mladi bili, te ste tū dosta plesali?*

»Jaj, ešče kelko! Moj mauž je bijo gasilski prejdjen, pa smo mi vsikšo leto po svejti pa na mulatšage odli. Telko sam plesala, ka me je vse nauga bolejša.«

• *Do tejša mau ste od tauga gučali, gda vam je žmetno šlau, zdaj od tisti časov pripovejdajte malo, gda je vam že baukše šlau.*

»Dja sam vsigdar vesela te, gda sam zdrava, pa mi nej trbej v špitale titi, pa če niše nevolé nejga pri rami.«

• *Dapa itak, gda ste bili najbola veseli?*

»Vejn te, gda so ešče gasilci sé k nam odli. Pogače smo pekli, djeli smo, pili smo pa smo parpovejdali. Tau je mena velseldje bilau.«

• *Tašo nej bilau, ka bi več pejnaze dobili, pa bi se te tau-ma veselili?*

»Tašo nej bilau, dja sam nikdar nej taša lačna bila na pejnaze. Mena vsigdar samo telko trbelo, ka prauto trbej.

V banki nejmam nika, pa kak bi mejla, iz petdesetdjezero forintov ne more vkrajdjati.«

• *Nejsam ranč pito vas, ka kelko mlajšov mate?*

»Edno hči pa ednoga sina.«

• *Gda so vaš mauž mrli?*

»Že štirnajset lejt tauma. Štiridesetdevetoga leta sva se ženila, dja sam te že edendvajsti lejt stara bila, istino, ka sam že kusta bila. Pa štiridesetštiri lejt sva vküper živela.«

• *Tau ste prajli, ka ste že edendvajsti lejt stari bili. Tistoga reda so se dekle prvin ženile?*

»Pa vejš, tau je te že skur malo tjesno bilau. Vejn zato, ka te smo ešče mi nej vedli, ka je lübezen, pa tau. Nej kak zdaj, ka do se že s helikopteri naražali. Zdaj mladina že po teveni vse zvej, kak se tau dela. Nam je tau niške nej tapravo. Če tū pa tam so starejše dekle kaj taprajle. Doma so od tauga edno rejč nej gučali, Baug vari.«

• *Pravite, ka ste nika nej znali od tauga. Kak ste pa te kusti gratali? Nika ste zato te že znali.*

»Zato sam pa kusta gratala. Če smo mi tau delali, ka sam dja tau znala, ka s tauga dejte bau. Ne boj se, moj mauž, gda je vkraj od nas üšo, že znau. Tau pravo drugi ladjenom, ka dejte bau. On je že tau znau. On je Don tū zopojdo pa vejn so ga Rusi navčili.«

• *Gda so vam mauž mrli, te je zato malo špajsno bilau?*

»Pa vejš, dapa tau je tak, ka z mrtvimi ne moremo živeti. Oni so tamrli mi pa moramo tadala živeti.«

• *Če bi se vam zdaj edna želja spunila, ka bi tau bilau?*

»Nika drugo nej, samo tau, ka dočas živem, naj po svoji nogaj leko dem pa sama sebe naj leko taopravim. Mena bogastvo nej trbej. Dja sam vsigdar tak prajla: gnes sam se, Baugi hvala nadjejla, zranja že pá nika bau.«

K. Holec

OTROŠKI

VIKTOR+VIKTORIJA

MUJVANJE

Brezi mujvanja ne ide. Tou vejo drouvna deca tō. Čeglij se včasí ne mujvlejo najraj. Ali nemajo časa. Leko nemajo vole. Ali pa tapozabijo. Istino pa je, ka je stariške morajo vsigdar spoumniti.

- Prva kak deš v šoulo, se muj!
- Nejdí mi zamazani v postelo!
- Pred obedom si trbej roke zaprati!

Vse takšo se čuje pri držinaj. Pa je ranč tak doma pri Viktori pa Viktoriji tō. Nej, ka se ne bi škela mujvati. Samo tou je, ka nigdar nemata časa. Če pa vse drugo trbej delati. Če pa je vse drugo bole naprej valaun. Tak se je zgoudilo, ka do šli večer na veselico.

- Lepou se stušerajta. Ka se neta te vnoči mujvala, - njima je že eno sedemkrat zapovejdala mama.

Veji bi njiva že mujtiva bila. Depa tak lepou se je bilou špilati z novimi špilami. Tak je že na kraji velka sila bila. Na, dun sta odišla v kopalnico. Mama pa ata sta bila že vōzravnaniva, maliva pa eške ranč nej mujtiva. Ja, velka sila je že bila. Pa tak nin za tri minute sta dvojčka nasmejaniva prišla iz kopalnice.

- Tak, mujtiva pa zapraniva sva, - sta prajla v eden glas.
- Vej pa v tejm časi bi ge ranč nej mogo plūnoti, nej pa ka bi se mujo, - njiva je gledlo oča pa se čūdivo.

- Ata, ka bi pa nej, - njemi je začnila tumačiti Viktorija. - Ge sam se mujla više pojasa ...

- ... ge pa niže pojasa. Tak sva zdaj oba vcejlak čistiva, - je skončo Viktor.

Ata Viki pa mama Vika sta nej vejdlá, ka naj povejta na tou nouvo modrijo. Naj se smedjeta ali naj se korita? Pa si je mama brž zbrodila.

- Te boš pa ti Viktorija oblečena samo više pojasa, ti Viktor pa samo niže pojasa. Tak ta cejliva oblečeniva kak eden, - njima je prajla.

Na zdaj sta na kusti gledala dvojčka. Depa nej dugo. Brž sta si zbrodila.

- Tou pa nikak nede šlau, - sta prajla v eden glas. - Ne moreva meti oblečeno vsikši polonje gnakoga gvanta. Vej sva pa pojbič pa deklíčna. Zato ne moreva meti ali gvant za deklíčno ali pa gvant za pojbiča. Vsikši mora meti vcejlak svoj gvant.

Ja, tak sta si brodila Viktor pa Viktorija. Kak bi si pa naj ovak, vej sta pa dvojčka, ka nej?

Miki Roš

NEVOLA

Ja, fašenek je za deco velki svetek. Že od mojj mlašēčij lejt sam den pred maškarami nej mogla spati. Den, gda mo deca vō našminkani odili okauli sausedov, pa se kazali po varaši, je biu pred vrati. Vgojno sam rano stanola, pa lice nastavila mami, ka je malala po meni

se či duže bole nervozno pre-stapala, pa popravljala bejli mašlin v lasaj. Programa sam več itak nej mogla gledati, ka sam bila preveč nervozna.

»Tak, ges idem, ka ne morem več zdržati!« sam samo idnauk pravla, se obrnaua, pa se ti-skala med lidami, brigalo me

zno zmislila.

Stavila sam se, pa čūtila, kak mi toplo po nogaj doj teče.

Omagala sam, nejsan se mogla meknoti, v očaj pa so se mi nabrale skuze.

Tak sam »poscana nevesta« stala pri sausedovim grma-

Kejp, steroga smo vzeli za ilustracijo, je bijo dovjzeti v seničkom vrtci na letošnji fašenek

kak slikar po bejlom platni. Najbole pa se spominjam fašenka, gda sam mejla kakšnij osem lejt. Vgojno me je mama vō zriktala v lejo nevesto (snejo). Našminkana, v bejli obleki, z raužami v rokaj sam važno šla v šaulo, po šauli pa proti varaši, gde smo se daubili na rajanji pri glavnom trgi.

Tam so postavili velki oder, gor so spejvale glasbene skupine, pa deca smo namaskejrani prišli gor, ka smo se predstavili v mikrofon. En čas je tau že držalo, gda sam se obrnila k moji najbavški pajdašici Leji, pa ji zašugtivala:

»Ges morem domau!«

»Neej ešče, zdaj je najbolje faj!« me je čemerasto gledala.

»Če pa morem lulat!« sam se nervozno začnila prestatpati.

»Ja, pa ka,« mi je Leja odgovarjala, »idi notri v gostilno k Zvezdi na stranišče!«

»Nej,« sam se branila, »mama mi je pravla, ka sama ne smejm po gostilnaj oditi!«

En cajt sva se tak prčkale, če naj ideve ali nej prauti daumi.

Tak se je cajt vlejko, ges sam

je pa tūdi nej, gde je ostala moja pajdašica. Z varaša domau je nej glij kratka paut za male diteče noge. Zatau sam se ešče bole paščila, ali zdelo se mi je, ka se je naša kuča iz Sobote že prauti Maribori odselila. Noge so me nesle če duže bole, dokleč sam nej že bejžala tak, ka se je skoraj kadilo za menov. Ne vem, če ste gda že probali tau nevolu, gda bi stranišče nūcali, pa ga nindri nega? Tau sam ges znala tisti den. Bejžala sam tak, ka je bejla kikla oplejtala okauli mene, zato sam jo zdignola, ka se mi nej bi v punčoke splela. Lidje so se stavljali, pa gledali za menov, pa si znan mislili, ka se mi je včesnol v glavej.

»Ešče malo,« sam premišlavalá, »pa mo doma!« Ali znala sam, ka de trno na tejsno šlo. Ešče stau metrov... ešče petdeset metrov... ešče dvajsti metrov, sam štejla... te pa začūtila, ka ne morem zdržati ranč metra več. Ščela sam si za sausedovim grmom doj pokūčiti, ali na tau sam si prepo-

uvji, pa kavūlila, kak če bi me klali. Dobro sam se držala cejlo paut, te pa sam omagala pri kuči prvoga sauseda. Razkoračila sam se, pa tak na šūrki šla prauti daumi. Moke štrunfle so se mi na bedre zgrabile, čarna farbica pa se mi je okauli oči od skuz razmazala, pa zaflockala kaput. Kak kūp nesreče sam zvonila na domače dveri, pa se skužila, kak če bi me ženin pred oltarom njau. V petij minutaj me je mama v kad spakivala, tam sam se pa dale užaljeno smudala, ka so se domanji tak grdau smejali z mene.

No, vidite, kak ma moje življenje nej samo lejpe, slabe, vesele, pa žalostne spomine, liki tūdi mokre. Če de pa tau zdaj čitala moja pajdašica Leja, de pa po mnogo lejtaj končno znala, zakoj sam jo tistoga dneva pistila samo srejdí varaša.

Simona
Rituper

KAUT

MLAŠEČI

STV ISLO **PETEK, 07.09.2007, I. SPORED TVS**
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.25 OSMI DAN, 11.55 MILIJONAR Z JONASOM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DUHOVNI UTRIP, 13.40 KNEZ IN DEKLE, NEMŠ. NAD., 14.25 SLOVENCI V ITALIJI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 BABAR: VEČERJA PRI RATAKSU, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: POP ZVEZDA, 16.25 V DOTIKU Z VODO, AVSTR.-NEMŠ. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.45 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 18.40 KARLI, RIS., 18.45 PUJSA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ZVĚSTI PRIJATELJI, OTR. NAD., 20.35 UPOR DUHA - OB 80-LETNICI ORGANIZACIJE TIGR, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.15 NATIONAL GEOGRAPHIC, PON., 1.05 DNEVNIK, 1.45 INFOKANAL

PETEK, 07.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.00 NAPOVEDNIKI, 10.35 EVROPSKI MAGAZIN, 11.05 ALPE-DONAVA-JADRAN: VEIT HEINICHEN - MOJ TRST, 11.35 DIAGONALE, 12.25 RESNIČNO ŽIVLJENJE, AM. FILM, 14.00 ŠPORT ŠPAS, 14.30 TITAN - LUNA, PODOBNA ZEMLJI, ANG. ZNANSTV. ODD., 15.25 EP V ODBOJKI (M), SLOVENIJA - SLOVAŠKA, 18.00 POROČILA, 18.05 OGLEDALIŠČE, DOK. FELJTON, 18.30 GALAPAGOS - VRNITEV V PRETEKLOST, DOK. ODD., 19.00 PUSTA HIŠA, ANG. NAD., 20.00 ATLETIKA - ZLATA LIGA, 22.00 V SKUŠNJAVA, AVSTR.-AM. FILM, 23.30 ZLATI KELIH, AM. FILM, 1.35 8 X 45: MAČKA, AVST. NAN., 2.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.50 INFOKANAL

SOBOTA, 08.09.2007, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 UMKO, 14.20 SLADKA BABI, AVST. FILM, 15.55 VRTILJAK, IZBOR, 16.35 PRVI IN DRUGI, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 VRTILJAK, IZBOR, 18.40 FIFA IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, EUTRINKI, 19.55 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 21.00 4400 POVRATNIKOV, AM. NAD., 22.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.30 HRI-BAR, 23.30 DEADWOOD, AM. NAD., 0.30 LOV NA HEKERJA, AM. FILM, 2.00 DNEVNIK, 2.20 INFOKANAL

SOBOTA, 08.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.50 SKOZI ČAS, 8.00 UPOR DUHA - OB 80-LETNICI ORGANIZACIJE TIGR, 9.00 VROČI STOL, 10.00 OGLEDALIŠČE, DOK. FELJTON, 10.25 GALAPAGOS - VRNITEV V PRETEKLOST, DOK. ODD., 10.55 FILM, 13.00 ŠPORT, 17.55 EP V ODBOJKI (M), SLOVENIJA - FRANCIJA, 20.15 MLADI, LEPI IN ZADETI, FRANC. FILM, 21.50 GLOBUS, 22.20 SLOVENSKE MAGAZIN, 22.45 PRVI IN DRUGI, 23.10 TI LAHKO REČEM LJUBA MOJA?, IT. TV FILM, 0.40 HUFF, AM. NAD., 1.35 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 2.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.45 INFOKANAL

NEDELJA, 09.09.2007, I. SPORED TVS
 7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 SKRIVNOSTNA DIVJINA, JAP. POLJ. SER., 10.50 PRISLUHNI MOJ TIŠINI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 RAZVEDRILNA ODDAJA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 19.55 SLOVENSKA POPEVKA 2007, 21.30 VEČERNI GOST, 22.25 ARS 360, 22.40 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.05 Z OGLEDALOM, V UGANKI, ŠVEDSKI ČB FILM, 0.35 DNEVNIK, 1.00 INFOKANAL

NEDELJA, 09.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.00 SKOZI ČAS, 10.10 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 11.10 PRVI IN DRUGI, 11.30 KONCERT FOLKLORNE SKUPINE TINE ROŽANČ Z GOSTI, 11.50 MED VALOVI, 12.20 GLOBUS, 12.50 SLOVENSKE MAGAZIN, 13.50 SP V GIMNASTIKI, ORODJA, 17.00 SPEEDWAY ZA GRAND PRIX, 20.00 SANJSKA POTOVANJA, ANG. DOK. SER., 20.55 DVAJSET TISOČ ULIC POD NEBOM, ANG. LIT. NAD., 21.50 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.35 HUŠAJMO!, ANG. NAD., 23.45 WALDBÜHNE 2006, KONCERT S POLETNEGA PRIZORIŠČA WALDBÜHNE V BERLINU, 1.35 NA NOŽ, ANG. HUM. NAD., 2.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.35 INFOKANAL

PONEDELJEK, 10.09.2007, I. SPORED TVS
 6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.00 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 11.55 PRICEVANJA O ZVESTOBI: SLOVENCI V ARGENTINI, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SLOVENSKA POPEVKA 2007, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 MAKS IN RUBI, RIS., 16.05 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: KAJ BOM? 16.15 MOZART, 1. ODDAJA: RODIL SE JE GENIJ, 16.25 BESEDI NA SLEDI, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 ELI IN FANI, RIS., 18.45 ADI V MORJU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 VROČI STOL, 21.00 KNEZ IN DEKLE, NEMŠ. NAD.,

22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 UMETNI RAJ, 23.25 FESTIVAL RADOVLJICA 2007: KVARTET ČEMBALOV, 0.40 PLANET ZEMLJA, PON., 1.30 DNEVNIK, 2.10 INFOKANAL

PONEDELJEK, 10.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.45 NLP, RAZV. ODD., 13.30 VRTILJAK, 15.30 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 16.15 ARS 360, 16.35 SLOVENSKE MAGAZIN, 17.00 MOZAIK, 18.00 POROČILA, 18.15 ŽIVLJENJE SVETNIKOV, KAN. NAD., 20.00 DOGODKI, KI SO VZNEMIRILI SVET, ANG. DOK. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 FARAONI - SKUPAJ 40 LET, POSNETEK KONCERTA, 23.20 DAN D, DANSKI FILM, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.55 INFOKANAL

TOREK, 11.09.2007, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.00 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 11.55 VEČERNI GOST, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VROČI STOL, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 TROJČICE: JANKO IN METKA, RIS., 16.10 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE, LUTK. NAN., 16.35 KOŽA, DLAKA, PERJE: RAZMNOŽEVANJE, DOK. NAN., 16.40 HOTEL OBMORČEK: NAJLEPŠA MASKA, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ŽIVLJENJE JE CESTA, IGR.-DOK. FILM, 18.00 MODRO, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.35 FRANČEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 MESTO NA TRAVNIKU, DOK. MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 ADIJO, PLANET PLUTON, ANG. ZNANSTV. ODD., 23.50 MEDEJA, NIZ. NAD., 0.45 MODRO, 1.15 DNEVNIK, 1.50 INFOKANAL

TOREK, 11.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 13.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 13.35 FARAONI - SKUPAJ 40 LET, POSNETEK KONCERTA, 14.30 GLOBUS, 15.00 STUDIO CITY, 16.00 PRISLUHNI MOJ TIŠINI, 16.30 MOZAIK, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 KALEJDOSKOP, 18.30 AKTUALNO, 19.00 MOŽ BREZ POSEBNOSTI - Z OPOMBAMI JANEZA GRADIŠNIKA, DOK. PORTRET, 20.00 MUZIKAJETO, 20.30 GLASBA LJUBEZNI - ROBERT IN CLARA SCHUMANN, FRANC.-NEMŠ. NAN., 22.05 PRIMER G, ŠVEDS. NAN., 23.35 SLON: UMOR NE ZASTARA, NEMŠ. NAD., 0.20 SMEH, IT. FILM

SREDA, 12.09.2007, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.25 MODRO, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ARS 360, 13.30 UMETNI RAJ, 14.00 MESTO NA TRAVNIKU, DOK. MESECA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 MOBY DICK IN SKRIVNOST DEŽELE MU, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ULICA SANJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ZADNJI REZ, KAN. FILM, 21.25 SKRITA KAMERA FRANCIJA KEKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OMIZJE: SVETO IN SVET, 0.20 Z VAMI, 1.15 DNEVNIK, 1.55 INFOKANAL

SREDA, 12.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 13.10 SKRIVNOSTI DIVJINE, JAP. POLJ. SER., 13.40 HRI-BAR, 14.40 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 15.40 MOZAIK, 16.35 DOGODKI, KI SO VZNEMIRILI SVET, ANG. DOK. SER., 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 DIAGONALE, 18.55 DOKUMENTARNA ODDAJA, 20.00 ŠPORT, 22.30 POLETNA IDILA, TV FILM OB 40. OBLETNICI SMRTI PISATELJA VLADIMIRJA BARTOLA, 23.35 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 0.20 CITADELA, IT. NAD., 1.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.20 INFOKANAL

ČETRTEK, 13.09.2007, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.45 Z VAMI, 11.40 OMIZJE: SVETO IN SVET, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZVESTI PRIJATELJI, OTR. NAD., 13.55 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SREBRNOGRIVI KONJČI, RIS., 16.05 MOJA SESTRA TINA, KRATKI IGRANI FILM EBU, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 EDO IN MEDO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 MILIJONAR Z JONASOM, 20.55 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.30 KNJIGA MENE BRIGA, 23.55 TI LAHKO REČEM LJUBA MOJA?, IT. TV FILM, 1.25 DUHOVNI UTRIP, 1.40 DNEVNIK, 2.20 INFOKANAL

ČETRTEK, 13.09.2007, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 14.05 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 14.35 KALEJDOSKOP, 15.00 AKTUALNO, 15.25 SANJSKA POTOVANJA, ANG. DOK. SER., 16.20 MED VALOVI, 16.55 MEDNARODNI ATLETSKI MITING, 18.30 EVROPSKI MAGAZIN, 19.05 KONCERT FOLKLORNE SKUPINE TINE ROŽANČ Z GOSTI, 20.00 MOJ SIN OD DRUGOD, FRANC. FILM, 21.30 JASNOVIDKA, AM. NAD., 22.15 PREBRAT, AVSTR. FILM, 23.55 NASMEH POLETNE NOČI, ŠVEDSKI FILM, 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV

*Zvezna Slovensceva na Madžarskem
 Vas spušča voliti na
 otvorenih razpisih
 izpisa: Milana Springerja
 ter Lada Lijaka*

*ki bo 2. septembra 2007 ob 1800 uri
 v Slovenskem kulturnem in
 informacijskem centru
 v Monstoru.*

*A Magyarországi Szlovénok Szövetségét
 hivatalosan meghívja Önt*

*Milán Springer és Lada Liják
 írók-szerkesztők*

*különleges meggyűlésre
 melyre 2007. szeptember 7-én
 1800 órákor kerül sor
 Székesfehérváron a Szlovén Kulturális és
 Információs Központban.*

Porabje

ČASOPIS
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
 Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
 tel.: 94/380-767; e-mail:
 porabje@mail.datanet.hu
 ISSN 1218-7062

Tisk:
 EUROTRADE PRINT d.o.o.
 Lendavska 1; 9000 Murska
 Sobota; Slovenija

Naročnina: za Madžarsko letno
 2.600 HUF, za Slovenijo 22
 EUR. Za ostale države 52 EUR
 ali 52 USD.

Časopis izhaja z denarno pomočjo
 Urada RS za Slovence v zamejstvu
 in po svetu ter Javnega sklada za
 narodne in etnične manjšine na
 Madžarskem.

Številka bančnega računa:
 HU15 1174 7068 2000 1357,
 SWIFT koda: OTPVHUHB